

BILTEN

DVE NEDELJE U SVETU ENERGETIKE

Kako Brisel misli da reguliše

Nord Stream 2

EnZ: Izveštaj o nadzoru elektroenergetskog tržišta zapadnog Balkana

Očekivano jalova konferencija o klimi u Bonu

Postignut kompromis oko reforme EU ETS sistema

EU pred ispunjenjem dozvoljene kvote u budžetu planete za emisije CO2

GHG emisije u EU ne prate nivo privrednog rasta

Evropske komunalne kompanije traže podizanje EU cilja za OIE na 35%

EU: Komisija zaoštrila mere na putu ka "čistom transportu"

SADRŽAJ:

COP23 u Bonu ispunio slatnje	OVDE
RWE reaktivira gasne elektrane	OVDE
Makron: Francuska do 2021. ukida sve elektrane na uglj	OVDE
Postignut kompromis oko reforme EU ETS sistema	OVDE
EU pred ispunjenjem dozvoljene kvote u budžetu planete za emisije ugljendioksida.....	OVDE
Petnaest država za izbacivanje uglja u proizvodnji struje	OVDE
GHG emisije u EU ne prate nivo privrednog rasta	OVDE
Evropske komunalne kompanije traže podizanje EU cilja za OIE na 35%	OVDE
Energetska zajednica objavila Izveštaj o nadzoru elektroenergetskog tržišta za ZB6.....	OVDE
Šarović: Neusvajanjem zakona o struji i gasu BiH gubi desetine miliona evra	OVDE
Energetska zajednica i WB predlažu Ukrajini neograničenu prodaju trećine gasa	OVDE
IENE: Region JIE proizvođaće sredinom veka 143 miliona tona ekvivalenta nafte	OVDE
IEA: Potrošnja energije će rasti za trećinu	OVDE
EU: Komisija zaoštrila mere na putu ka “čistom transportu”	OVDE
Predlog: Klimatski porez za uveznu naftu i gas u EU	OVDE
ENTSOG objavio Mapu razvoja sistema 2016/2017	OVDE
Kako Brisel predlaže da „reguliše“ Severni tok 2	OVDE
Neizbežni pregovori sa Rusijom	OVDE
Neizbežne primedbe Nemačke, Austrije, Francuske... ..	OVDE
Gaspromovi partneri nastavljaju sa finansiranjem Severnog toka 2	OVDE
SAD priznaju da zemljama centralne i istočne Evrope neće biti dostupan američki LNG.....	OVDE
Vašington „aktivno podržava“ grčko-bugarski gasovod	OVDE
Spekulanti na naftnom tržištu pretnja cenama nafte	OVDE
Statoil traži od EU da finansira njegov CCS projekat	OVDE

COP23 u Bonu ispunio šutnje

BON – Dvadeset treća konferencija o klimi (COP23) završena je u subotu u Bonu sa (očekivano) skromnim rezultatima, ostavljajući otvorenim put da se do kraja iduće godine kompletiraju pravila usvojena na pariskoj konferenciji UN o klimi (COP21). Na skupu su postignuti dogovori oko gorućih pitanja koja tište ugrožene zemlje, ali su najdelikatnije odluke prebačene za 2018. godinu.

Koja velika pitanja nisu rešena:

U okviru tzv. Pariskog sporazuma iz 2015., blizu 200 zemalja je podnelo individualna obećanja o smanjenju svojih emisija gasova efekta staklene bašte (GHG), dok su bogatije zemlje u tom cilju obećale pomoć siromašnjima do iznosa od najmanje 100 milijardi dolara

godišnje do 2020.

- U Bonu je postignut određeni napredak u proširenju teksta tog sporazuma, posebno vezano za pravila za rafinerije, koja će pomoći da se utvrdi da li zemlje u tom segmentu energetike zaista smanjuju emisije. Međutim, zemlje i dalje treba da izrade knjigu pravila koja će regulisati mnogo veću klimatsku raspravu u 2018. godini, kada će države formalno proceniti koliko su napredovali u smanjenju emisija do danas. Taj pravilnik će morati da bude završen do sledeće konferencije o klimatskim promenama, iduće godine u Katovicama.

Ključni problem i dalje ostaje zavisnost Sveta od najprljavijeg od svih fosilnih goriva. Na konferenciji je objavljen poslednji nalaz naučnika da će se globalne emisije ugljen-dioksida najverovatnije uvećati u 2017. godini, posle trogodišnjeg stagniranja, delom usled ponovnog rasta potrošnje uglja u Kini. Međutim, ne samo u Kini: Na sat vožnje od konferencijske sale, Nemačka je uvećala proizvodnju lignita, ilustruje ovaj problem *The New York Times*.

Nedaleko od Konferencije COP23 u Bonu, klimatski aktivisti blokirali su radove na ugljenokopu energetskog giganta RWE blizu šume Hambah, koji zahvata područje od 85 km² sa kopom rekordne dubine od 370 metara predstavlja jedan od najvećih izvora uglja na kontinentu.

Ipak, i dalje postoje najave da se globalni rast potrošnje uglja bliži kraju. Međunarodna agencija za energiju (IEA) je u najnovijem Svetskom energetsom pregledu objavila da su „eksplozivne godine“ u proizvodnji uglja prošlost, sa sve većim borjem zemalja koje se okreću čistijim izvorima energije. Prošlog četvrtka, 19 zemalja se izjasnilo za fazno napuštanje korišćenja uglja do 2030., mada je i dalje ovaj broj od simboličnog značaja, jer se radi o nacijama koje su se mahom već oslobodila ovog izvora energije.

U okviru Pariskog sporazuma, nacije su se obavezale da ograniče rast globalne temperature od industrijske revolucije na „osetno ispod“ dva stepena Celzijusa, ali su svi na skupu u Bonu bili saglasni da su zemlje i dalje daleko od zadatog cilja. Postojećim tempom ograničavanja emisija GHG, svet ide ka globalnom zagrevanju od tri stepena Celzijusa i više, sa drastičnim promenama koje će to izazvati u preoblikovanju obala, potopljavanju brojnih priobalnih naselja i otvaranju nove ere destruktivnih, smrtonosnih talasa, poplava i suša, konstatovano je na skupu.

RWE reaktivira gasne elektrane

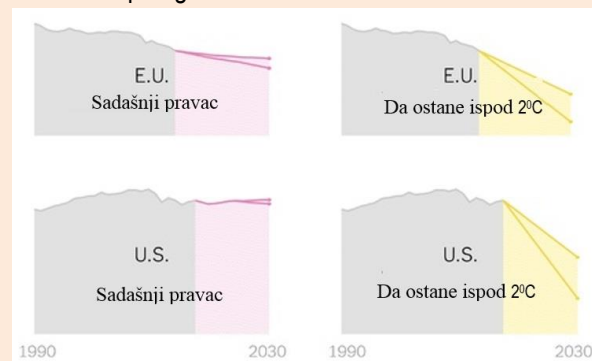
ESEN - Nemačka energetska grupa RWE priprema ponovno puštanje u pogon dve gasne termoelektrane u sklopu priprema za narednu zimu.

TE Weisweiler snage 200 MW biće do daljeg na raspolaganju za isporuku energije u elektroenergetski sistem, dok će TE Gersteinwerk-G s ukupnom snagom 355 MW, raditi do kraja marta 2018. godine. **PEI**

Makron: Francuska do 2021. ukida sve elektrane na uglj

PARIZ - Francuski predsednik Emanuel Makron objavio je prošle nedelje, na klimatskoj konferenciji u Bonu, da će njegova zemlja do 2021. godine ukinuti sve elektrane na uglj. On je istovremeno pozvao sve zemlje da ubrzaju prelazak na čistije izvore energije u borbi protiv klimatskih promena i da pomognu da se kompenzuju posledice povlačenja Sjedinjenih Država iz globalnog klimatskog sporazuma. "Francuska će pomoći da se nadoknadi manjak u finansiranju naučnih istraživanja u sferi klimatskih promena koji je nastao izlaskom SAD (iz globalnog pakta), i do 2021. godine će ukinuti sve elektrane na uglj", rekao je Makron, prenosi **Reuters**.

Na tabeli (Izvor: *The New York Times*) je prikaz sadašnjeg trenda smanjenja emisija GHG u EU i SAD i kakav bi trebao da bude smer kako bi se globalno zagrevanje zadržalo ispod granice od 2°C.

Uprkos ovome, veoma mali broj zemalja je najavio u bonu nove inicijative u cilju ubrzanja smanjenja emisija. Umesto toga, većina zemalja će sačekati još koju godinu pre nego što sa interesnim grupama i industrijskim lobijima kod kuće postigne dogovor kako ispuniti obećano.

Postignut kompromis oko reforme EU ETS sistema

BRISEL - Pregovarači Evropske unije složili su se u prošli utorak oko kompromisa o

reformama tržišta ugljenika, Dogovor je postignut posle nekoliko meseci pregovora između zemalja članica EU, Evropskog parlamenta i Evropske komisije u cilju finalizovanja reformi EU sistema trgovanja emisijama (EU ETS) za 2020.

Pregovori su se zaglavili oko pitanja korišćenja novog fonda za čistu tehnologiju, pošto su neki zakonodavci i države članice zahtevali da se zabrani korišćenje fonda instalacija sa emisijama preko 450 grama ugljendioksida po kilovat-času To bi isključilo elektrane na uglj. Pregovarači su se privremeno složili sa ograničenjima za takozvani Fond za modernizaciju sa ograničenim izuzetkom za održive projekte daljinskog grejanja u Bugarskoj i Rumuniji. Evropska cena dozvole za emisije porasla je za 3,3 posto na 7,98 evra po toni CO2 nakon objavljivanja dogovora, prenosi **Reuters**.

EU pred ispunjenjem dozvoljene kvote u budžetu planete za emisije CO₂

BRISEL – Nova studija koju su pripremile organizacija Prijatelji zemlje Evrope i Centar za istraživanja klimatskim

TyndallManchester
Climate Change Research

CEMUS

SLU

Teesside
University

promena Tyndall, kao i Univerzitet Teesside, pokazuje da zemlje Evropske unije mogu sebi da dozvole još svega devet godina sagorevanja prirodnog gasa i drugih fosilnih goriva po sadašnjem tempu pre nego što se potroši njihov preostali udeo u tzv. ugljeničkom budžetu Zemlje kako bi se globalno zagrevanje ograničilo na maksimalan rast od 2°C, objavio je portal euractiv.com.

Petnaest država za izbacivanje uglja u proizvodnji struje

BON - Najmanje 15 zemalja pristupilo je međunarodnom savezu koji se zalaže za postepeno izbacivanje korišćenja uglja u proizvodnji električne energije do 2030. godine, saopštili su predstavnici Ujedinjenih nacija na klimatskim razgovorima u Bonu. Velika Britanija, Kanada, Danska, Finska, Italija, Francuska, Holandija, Portugalija, Belgija, Švajcarska, Novi Zeland, Etiopija, Čile, Meksiko i Maršalova ostrva formirali su Savez za proizvodnju energije bez uglja, prenosi agencija **Reuters**.

Cilj ove Alijanse je da ima 50 država članica do sledećeg samita UN o klimi 2018. godine, koji će biti održan u Katovicama, u Poljskoj, jednom od najzagađenijih evropskih gradova. Međutim, kako navodi britanska agencija, neki od najvećih svetskih potrošača uglja, poput Kine, Sjedinjenih Država, Nemačke i Rusije, nisu pristupili ovom savezu.

GHG emisije u EU ne prate nivo privrednog rasta

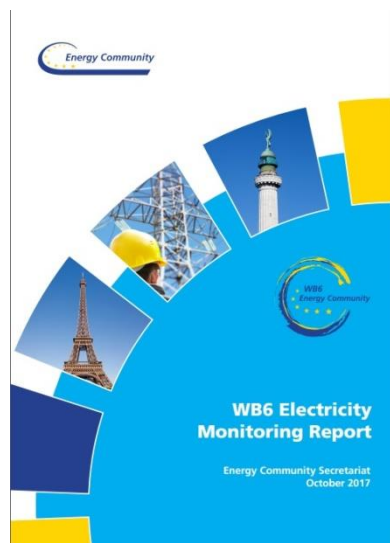
BRISEL – Emisije gasova efekta staklene bašte (GHG) u Evropskoj uniji smanjene su za 23% između 1990. i 2016. godine, dok je istovremeno privreda zabeležila rast od 53%, pokazuju podaci iz poslednjeg Izveštaja o klimatskoj politici u EU. Izveštaj pokazuje, takođe, da i poslednji privredni rast u Evropskoj uniji nije ravnomerno praćen odgovarajući smanjenjem emisija. Konkretno, BDP Evropske unije je u 2016. uvećan za 1,6%, dok su emisije smanjene za svega 0,7%. europa.eu

Evropske komunalne kompanije traže podizanje EU cilja za OIE na 35%

BRISEL – Neke od vodećih evropskih komunalnih kompanija okarakterisale su neambicioznim „zelene energetske ciljeve“ Evropske unije, saznaje **Reuters** uvidom u njihovo zajedničko pismo. Među potpisnicima su i energetske kolosi poput italijanskog Enela, španske Iberdrole i britanskog SSE, koji su sa drugim kolegama iz sektora zatražili da se sadašnji cilj od najmanje 27 odsto udela obnovljivih izvora u evropskoj potrošnji energije do 2030. podigne na 35 odsto.

Energetska zajednica objavila Izveštaj o nadzoru elektroenergetskog tržišta za ZB6

BEČ – Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) objavio je izveštaj o nadzoru tržišta električne energije za šest zemalja zapadnog Balkana (ZB6) u kome naglašava obnovljeni impuls u implementaciji nacionalnih i regionalnih energetske „mekih mera“ posle formiranja novih vlada širom regiona ZB6. Na nacionalnom nivou postignut je napredak u pogledu stvaranja nacionalnih berzi električne energije i primene pravila razdvajanja u okviru Trećeg energetske paketa, navodi se u izveštaju.

Sekretarijat navodi da je na regionalnom nivou, nedavno pokrenut set projekata čiji je cilj bio da se olakša implementacija regionalnog tržišta za dan unapred i prekograničnog balansiranja, u sklopu ugovora Evropske komisije - Sekretarijata Energetske zajednice o tehničkoj pomoći za povezivanje na zapadnom Balkanu. Srodni projekat posvećen transformaciji državnih preduzeća za proizvodnju električne energije u trgovce na tržištu radi stvaranja konkurencije i likvidnosti na regionalnom tržištu već je u toku, navodi se u

informaciji na portalu energy-community.org

Rezime izveštaja: Sekretarijat koristi ukupno dvadeset tri indikatora za praćenje sprovođenja *acquis-a*. Novi pokazatelj održivosti, sa ciljem praćenja klimatskih politika ugovornih strana, ukazuje na "ozelenjavanje" Energetske zajednice. Ona pokazuje prve korake ka integrisanju pitanja klime u kontekstu Energetske zajednice od strane Ministarskog saveta 2016. godine.

Pitanje da li je ugovorna strana transponovala Treći energetske paket je odlučujući faktor za ocenu implementacije iz 2017. godine. Dok je šest od osam ugovornih strana uspešno dovršilo zadatak, postignuti nivo implementacije varira u velikoj meri. Više od dve i po godine nakon roka za transpoziciju, postavljenog od strane Ministarskog saveta, u Bosni i Hercegovini i bivšoj jugoslovenskoj republici Makedoniji u ovoj oblasti prevladava stalni i uporan propust, navodi se u Izveštaju

Sa izuzetkom Srbije i Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, slabi napredak u ispunjavanju zahteva Direktive o naftnim derivatima takođe je karakterističan za sve ugovorne strane.

Za neke ugovorne strane nacionalno praćenje implementacije pokazuje negativan napredak, (naročito u električnoj energiji ili oblasti nafte), što odgovara kontinuiranoj stagnaciji ili kašnjenjima u transpoziciji i implementaciji *acquis-a*.

Crna Gora i Srbija i dalje su lideri u implementaciji politika održivosti koja se sastoji od energetske efikasnosti, obnovljivih izvora, prirodne sredine i klime. Ipak, sve strane ugovornice pokazale su napredak u ovoj oblasti, uključujući poboljšanje transpozicije u sferi energetske efikasnosti. Transponovanje i sprovođenje statističkog *acquis-a* je prilično visoko u svim zemljama ugovornicama Energetske zajednice, navodi se u rezimeu izveštaja.

Šarović: Neusvajanjem zakona o struji i gasu BiH gubi desetina miliona evra

SARAJEVO - Neusvajanjem zakona u oblasti električne energije i gasa Bosna i Hercegovina gubi nekoliko desetina miliona evra grant sredstava i povoljnih kredita i rizikuje nove oštre sankcije Energetske zajednice, izjavio je ministar spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine Mirko Šarović nakon sastanka s članovima Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK).

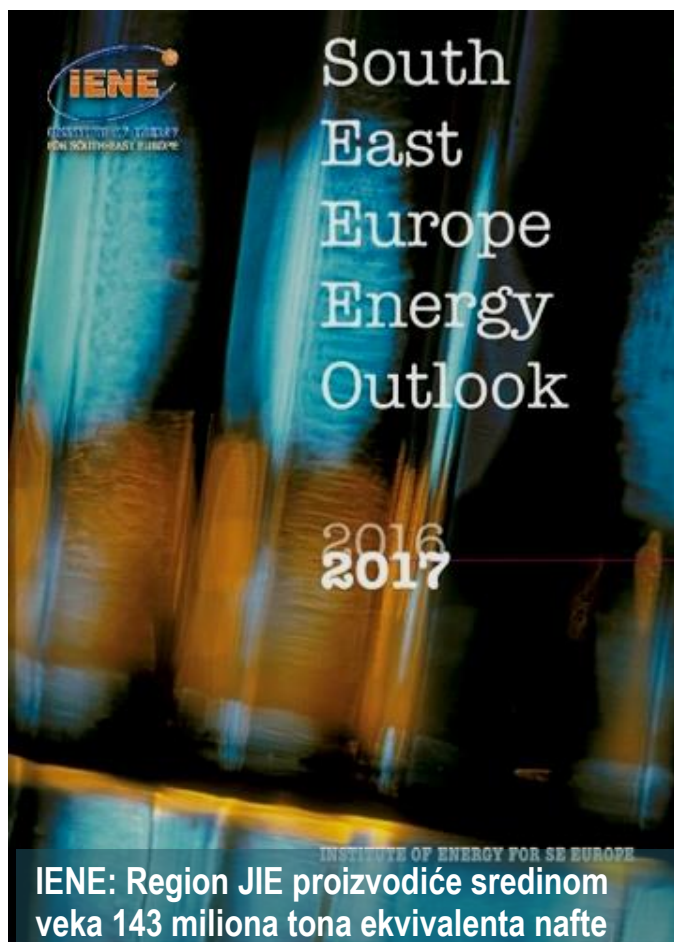

Na sastanku u Sarajevu je razmatrana aktuelna situacija u energetske sektoru s fokusom na dodatne sankcije najavljene od Energetske zajednice, na predstojećem ministarskom sastanku 14. decembra u Prištini, zbog neusvajanja zakonodavstva o električnoj energiji i gasu u skladu s Trećim energetske paketom.

Capital.ba

Energetska zajednica i SB predlažu Ukrajini neograničenu prodaju trećine domaćeg gasa

KIJEV – Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) i Svetska banka predložili su Ukrajini njihovu opciju obaveza pružanja javnih usluga (PSO) u oblasti prirodnog gasa, koja predviđa neograničenu prodaju za najmanje trećinu gasa proizvedenog od strane javnog akcionarskog društva Ukrgazvydobuvannia, rekao je direktor Sekretarijata EnZ Janez Kopač na sastanku sa članovima Komiteta za energiju ukrajinskog parlamenta.
Interfax.com.ua

ATINA – Institut za energiju za jugoistočnu Evropu (**IENE**) objavio je u najnovijem pregledu za taj region da je ukupna proizvodnja primarne energije u JIE projektovana da poraste sa 111 miliona tona ekvivalenta nafte (mten) u 2015., na 143 mten u 2050. godini. U tome će udeo Turske biti 45 odsto ukupne proizvodnje, navodi se
U pregledu IENE se takođe navodi da bi Turska do 2025. godine trebalo da investira u oblasti energije nešto manje od 142 milijarde evra.

EU: Komisija zaoštrila mere na putu ka "čistom transportu"

BRISSEL – Evropska komisija je prošle srede predložila smanjenje od 30 odsto u prosečnim emisijama CO₂ voznog parka do 2030. u poređenju sa 2021. godinom, sa među-ciljem od minus 15% do 2025. Predlog ne uključuje obavezujuće kvote za električne automobile, što je bio predmet rasprave. Klimatski eksperti kažu za **nemačke medije** da novi ciljevi nisu dovoljno obavezujući da bi se ostvario pomenuti EU cilj smanjenja emisija do 2030.

Predlog: Klimatski porez za uveznu naftu i gas u EU

LONDON – Jedan broj britanskih građanskih grupacija izašao je sa zajedničkim predlogom uspostavljanja poreza na emisije ugljendioksida na proizvode i prihode koji potiču od poslova proizvodnje nafte i gasa kompanija iz Evropske unije u inostranstvu.

Koautori predloga su organizacije Transport i životna sredina (T&E) i Trgovinski pravosudni pokret, britanska koalicija koja obuhvata bezmalo 70 organizacija civilnog društva. „Vlade EU trebalo bi da stvore ravnopravne uslove između kompanija koje posluju u zemljama koje preduzimaju akcije radi sprečavanja klimatskih promena i onih u zemljama koje to ne rade,“ saopšteno je iz T&E.

Potpisnici navode da je smisao predloga da se dovedu u ravnopravan položaj kompanije koje u cenu svoje proizvodnje moraju da ugrade i teret cene za emisije ugljendioksida i druge klimatske namete sa naftom i gasom koji se uvozi u EU iz, u ovom slučaju proizvodnih poslova koje evropske kompanije imaju u zemljama sa blagom, ili nepostojećom klimatskom regulativom.
euractiv.com

IEA: Potrošnja energije će rasti za trećinu

PARIZ - Prema najnovijem Svetskom energetskom pregledu za 2017. (World Energy Outlook 2017 – WEO2017) Međunarodne agencije za energiju (IEA), ukupna svetska potrošnja energije do 2040. godine porašće za 30%. Prema prognozi analitičara IEA, potrošnja nafte će se uvećati za 12%, na 104,9 miliona barela na dan. Iako će u tom razdoblju Kina i dalje biti najveći potrošač nafte, najvišu stopu rasta potrošnje imaće Indija, sa 30% udela u tome. Sjedinjene Američke Države postaću „neprikosnoveni“ svetski lider u proizvodnji nafte, sa rastom output-a do 2025. ritmom kakav nije viđen u bilo kojoj zemlji u istoriji tržišta sirove nafte, predviđa IEA. Svetska proizvodnja prirodnog gasa uvećaće se do 2040. za 46 odsto, na 5,3 biliona kubnih metara, ocenjuju eksperti IEA.

Agencija istovremeno procenjuje da će godišnja proizvodnja ruskog gasa u 2040. dostići 788 milijardi kubika, što je za 22,4% više od nivoa iz 2016. (644 mlrd.m3). Agencija je na srednji rok (do 2025.) prognozirala rast ruske proizvodnje gasa od 11,5%, na 718 milijardi kubnih metara.

IEA se takođe pridružuje ocenama da će rastući značaj električne energije na tržištu biti podstrek rastu potražnje za gasom, ali smatra da taj rast nije izvestan zbog nedostatka infrastrukture potrebne termoelektranama na gas u razvijajućim ekonomijama i zbog konkurencije energije vetra i sunca. **Reuters, AFP, Bloomberg**

ENTSOG objavio Mapu razvoja sistema 2016/2017

BRISEL – Evropsko udruženje operatora gasnih transportnih sistema (ENTSOG) objavio je u saradnji sa organizacijom Gasna infrastruktura Evropa (GIE) sedmo izdanje mape koje ilustruje razvoj snabdevanja prirodnim gasom, potrošnje tog energenta i infrastrukture u prošloj godini i prvom kvartalu 2017. Ova mapa visokog kvaliteta se dopunjuje na godišnjem nivou i pruža izuzetno korisne informacije o poslednjim promenama u pomenutim oblastima unutar evropskih zemalja, kao i o kapacitetima evropske gasovodne infrastrukture. Mapa je [dostupna za preuzimanje](#) na portalima ENTSOG i GIE, prenosi **Euractiv**.

Kako Brisel predlaže da „reguliše“ Severni tok 2

BRISSEL – Brisel je 8. novembra predložio proširenje EU pravila kojom bi se obuhvatili svi uvozni gasovodi, što svetski mediji tumače kao poslednji potez Brisela u nameri da podvede pod svoje regulatorne propise projekat gasovoda Severni tok 2.

U slučaju da predloge usvoje Evropski Parlament i Savet od kraja 2018. godine svi novi i postojeći uvozni gasovodi moraće da ispunjavaju četiri uslova: omogućavanje korišćenja najmanje 10% kapaciteta trećim stranama, nediskriminatorne tarife, transparentno izveštavanje i omogućavanje korišćenja najmanje 10% kapaciteta trećim stranama, tzv. razdvajanje vlasništva, pri čemu cevovod ne može biti direktno u vlasništvu snabdevača gasa i transparentnost, navodi se u **saopštenju** Evropske komisije. Rok za do kraja 2018. godine se upadljivo poklapa sa rokom izgradnje gasovoda Severni tok 2, jer se nova pravila, u slučaju da do tada ne budu usvojena, ne bi ni mogla primeniti na ovaj projekat. Stoga je i predsednik Saveta Evrope, Donald Tusk, prošle nedelje apelovao na zemlje EU da ne oklevaju u usvajanju tog predloga, dok je ruski premijer Dmitrij Medvedev konstatovao da se očigledno radi o nastojanju EU da blokira projekat

Odstupanja od pravila

Komisija predlaže da se državama članicama dozvole određena odstupanja kod primene Direktive za postojeće prekogranične cevovode na pojedinačnoj osnovi, sve dok ona ne štete konkurenciji ili sigurnosti snabdevanja. Konkretno, u slučaju gasovoda Severni tok 1, odstupanja primenjuje država u kojoj je prva ulazna tačka gasovoda (Nemačka) pojašnjava Komisija.

Neizbežni pregovori sa Rusijom

BRISSEL – Komisija pojašnjavajući u Q&A dodatku dilemu da li ovim predlogom nameće EU zakone trećim zemljama navodi da predlog jasno kaže da ta regulativa važi unutar EU jurisdikcije, te ne podrazumeva vanteritorijalnu primenu. „Ipak, Komisija priznaje da u slučaju prekograničnih cevovoda nije praktično primenjivati različite regulatorne režime na dva kraja istog gasovoda. U takvoj situaciji "sukoba zakona" uobičajeno je inicirati međunarodne pregovore kako bi se složili o operativnim principima iz tog gasovoda. EU je spremna da izgradi takve sporazume sa trećim zemljama, ako to od nje bude zatraženo. Pojašnjava takođe da će se u praksi, promena u pravnoj situaciji trenutno primeniti samo na cevovode koje prelaze u nadležnost EU preko morske granice. Takođe, ako bi nova pravila prošla, a EU istovremeno ne dobije mandat da pregovara u ime svojih članica sa Rusijom, ostalo bi na uključenim zemljama članicama, u ovom slučaju i Nemačkoj (čije su dve kompanije uključene u projekat) da pregovaraju sa Rusijom o primeni novih pravila, navodi drugi funkcioner EU.

Neizbežne primedbe Nemačke, Austrije, Francuske...

BRISSEL – Ukoliko Nemačka odbije predlog da u njeno ime Komisija pregovara sa Rusijom o zakonodavnom ustrojstvu za Severni tok 2 (NS2) i ako dogovoreni model gasovoda ne bude primenjiv u skladu sa standardima Komisije, amandmani na zakon predloženi u sredu ne mogu primorati Berlin da ih se pridržava, komentariše **EUobserver**.

List ocenjuje da će verovatno stići primedbe na predlog promene Direktive o gasu i to ne samo iz nemačke, već i Austrije, Francuske, Holandije i Britanije, čije vodeće energetske kompanije investiraju bezmalo po milijardu evra u ruski projekat. Samim tim, ako zakon bude usvojen pošto NS2 bude izgrađen, Nemačka će imati ovlašćenje da primeni pravila odstupanja od novih pravila, konstatuje **EUobserver**.

Gaspromovi partneri nastavljaju sa finansiranjem Severnog toka 2

BERLIN – Evropski partneri Gasproma su, posle proučavanja nedavno objavljenih pojašnjenja za nove američke sankcije, vezno za projekat Severni tok 2, saopštili da će nastaviti sa finansiranjem izgradnje ovog magistralnog rusko-evropskog gasovoda. To je prošle nedelje saopštio glavni izvršni direktor jedne od partnerskih kompanija, nemačkog Wintershall-a, Marion Mehren. „Naravno da smo videli pojašnjenja koje je objavila američka vlada. Kao prvo, ja mislim da ta pojašnjenja jasno demonstriraju da ćemo mi nastaviti sa podrškom tom projektu. Mi projekat finansiramo,“ rekao je Mehren, a prenosi agencija **Tass**.

SAD priznaju da zemljama centralne i istočne Evrope neće biti dostupan američki LNG

MILANO – „Centralna i istočna Evropa neće moći da koriste prednosti izvoza američkog utečjenog prirodnog gasa (LNG) u Evropu zbog manjka gasovodne infrastrukture,“

rekao je savetnik za evropska pitanja u američkom ministarstvu energije, Russel Roth učesnicima konferencije o prirodnom gasu, održane prošle nedelje u Milanu. SAD očekuju da će do 2020. godine moći da izvoze oko 104 milijarde kubnih metara gasa u formi LNG-a godišnje, sa novim prijemnim terminalima i regasifikacionim pogonima koji bi do tada trebalo da budu izgrađeni u Evropi. *Ansa*

Spekulanti na naftnom tržištu pretnja cenama nafte

HJUSTOM – *Citybank* ukazuje na bezmalo rekordan broj optimističkih pozicija zasnovanih na očekivanju rasta cena nafte

(tzv. Bullish bets) koje su zauzeli hedž fondovi i drugi tržišni spekulatori i upozorava da bi se oni mogli odlučiti da ih se masovno reše,

ako OPEC na ministarskom sastanku krajem ovog meseca jasno ne definiše nameru da produži dogovor o rezu proizvodnje do kraja 2018. godine. Mada je generalni sekretar OPEC-a, Mohamed Barkindo, na početku ove nedelje rekao da je „rez jedina vidljiva opcija za OPEC“, analitičari američke banke navode da bi samo odluka o produženju sporazuma OPEC+, bez odrednice „do kraja 2018.“, razočarala i pokolebala finansijske igrače na tržištu i vodila masovnoj prodaji bliskih pozicija, sa neminovnim silaznim efektom za cenu nafte.

Istovremeno Argus u ponedeljak prenosi da su američki nezavisni proizvođači nafte ojačali njihove hedžing aktivnosti za do kraja ove godine i za 2018. kako bi se zaštitili od mogućih nepredvidljivih promena cena. Mnogi proizvođači iskoristili su stabilne cene nafte u trećem kvartalu, odnosni cenu WTI na oko 50\$ barel da bi obezbedili njihovu buduću proizvodnju.

Vašington „aktivno podržava“ grčko-bugarski gasovod

ATINA – Američki ambasador u Atini rekao je da Vašington „aktivno podržava izgradnju grčko-bugarskog gasovodnog interkonektora (IGB), pridružujući se naporima Evropske unije da evropskim tržištima učine dostupnim novi, ne-ruski prirodni gas.“

Kako bi se maksimalizovala korist od IGB-a, jedan konzorcijum radi uz američku podršku u grčkoj luci Aleksandropolis radi izgradnje plutajućeg prijemnog, skladišnog i regasifikacionog LNG postrojenja, koji bi bio ulazno mesto sa uvoz američkog LNG-a na tržište Balkana, rekao je ambasador Geoffrey Pyatt učestvujući 10. novembra na Grčkom energetsom forumu u Atini.

New Europe

Statoil traži od EU da finansira njegov CCS projekat

OSLO – Norveški naftni kolos Statoil obratio se Evropskoj uniji za pomoć u finansiranju projekata skupljanja i skladištenja ugljendioksida (CCS), pošto je vlada u Oslu skresala tu stavku u budžetu za 2018. za čak 95%, objavile su tamošnje online novine *E24*. Prema norveškom ministarstvu nafte, taj projekat bi koštao godišnje između 250 i 500 miliona dolara.

Nedavno je o tome prvi čovek Statoila, Eldar Saestre razgovarao u Briselu sa evropskim komesarom za klimatsku politiku i energiju, Migelom Arijasom.

Statoilov projekat predviđa zahvatanje CO₂ na jednom ili više njegovih proizvodnih pogona, da bi ti gasovim potom bili transportovani specijalnim plovilima do terminala Kollsnes na zapadu Norveške. Odatle bi CO₂ bio deponovan cevima u rezervoar duboko ispod dna Severnog mora. Argument Statoila u pregovorima sa EU je da su kapaciteti tog rezervoara toliki da u njega modu da se skladište i gasovi iz drugih naftnih projekata na području Evrope.

*Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs*